

จับตาการประชุม “ASEAN Summit” ครั้งที่ ๒๓

เมื่อวันที่ ๙ - ๑๐ ต.ค.๕๖ ที่ผ่านมา นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๒๓ และการประชุมระหว่างผู้นำอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ๘ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และรัสเซีย ณ กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ความก้าวหน้าของความร่วมมือในอาเซียน

การประชุม ASEAN Summit ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนพัฒนาการความคืบหน้าของการทำงานที่ผ่านมาและหาแนวทางเพื่อผลักดันประเด็นความร่วมมือที่จะเป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งในกรอบอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับคู่เจรจา ตลอดจนเป็นโอกาสสำหรับสมาชิกได้แลกเปลี่ยนความเห็นในประเด็นของภูมิภาคและประเด็นระหว่างประเทศที่สำคัญ ซึ่งผู้นำอาเซียนได้บรรลุข้อตกลงร่วมกัน ๗ ด้าน ได้แก่*

๑. ปฏิญญำบันดาร์เสรีเบกาวันว่าด้วยวิสัยทัศน์ภายหลังปี ๕๘ ซึ่งเป็นการจัดทำวิสัยทัศน์อาเซียนภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามแนวทางของสหประชาชาติ (UN Post - 2015 Development Agenda)

๒. ปฏิญญำบันดาร์เสรีเบกาวันว่าด้วยโรคไม่ติดต่อ (Non-Communicable Disease)

๓. ปฏิญญำบันดาร์เสรีเบกาวันว่าด้วยการประกอบการและจ้างงานของเยาวชน (Bandar Seri Begawan Declaration on Youth Entrepreneurship and Employment)

๔. ปฏิญญำอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติ (Disaster Management)

๕. ปฏิญญำอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของมาตรการการคุ้มครองทางสังคม (Social Protection)

๖. ปฏิญญำของการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ครั้งที่ ๘ ว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security)

๗. ปฏิญญำอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็กในอาเซียน (Elimination of Violence against Women and Children: EVAWC)

นอกจากนี้ อาเซียนยังได้ออกแถลงการณ์ร่วมของการประชุมสุดยอดอาเซียน - จีน ครั้งที่ ๑๖ ในโอกาสครบรอบ ๑๐ ปี ของความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์อาเซียน - จีน

อนึ่งการประชุมสุดยอดอาเซียนในครั้งนี้ เป็นการประชุมครั้งสุดท้ายภายใต้การเป็นประธานอาเซียนของบรูไน ก่อนที่จะส่งมอบให้เมียนมาร์รับตำแหน่งประธานอาเซียนต่อไปในปี ๕๗

การประชุม “ASEAN Summit” ครั้งที่ ๒๓ นัยยะสำคัญต่อสหรัฐฯ จีน และอาเซียน

ผู้นำอาเซียนได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน - สหรัฐฯ ครั้งที่ ๑ โดยมีนายจอห์น แครร์รี รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ เป็นผู้แทนประธานาธิบดีบารัค โอบามา โดยที่ประชุมได้ติดตามความคืบหน้าของความร่วมมือระหว่างอาเซียน - สหรัฐฯ และหารือเกี่ยวกับแนวทางการกระชับความร่วมมือระหว่างกัน พร้อมทั้งสนับสนุนบทบาทที่สร้างสรรค์ของสหรัฐฯ ในภูมิภาค

สำหรับการที่ประธานาธิบดีบารัค โอบามา พลัดการมาประชุมร่วมกับผู้นำอาเซียนส่งผลให้การประชุมอาเซียนซัมมิทครั้งนี้กลายเป็นเวทีที่แสดงถึงความโดดเด่นของจีน ในขณะที่เดียวกันอาจส่งผลให้ความน่าเชื่อถือของสหรัฐฯ ในภูมิภาคลดน้อยลงเนื่องจากสหรัฐฯ แสดงเจตนาที่ว่าจะกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกในด้านการค้าการลงทุนระหว่างกันให้มากขึ้น เพื่อปูทางไปสู่การจัดทำข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก (TPP) ในอนาคต แต่เนื่องด้วยปัญหาวิกฤติงบประมาณของสหรัฐฯ ทำให้เกิด US Government Shutdown นายจอห์น แครร์รี จึงเข้าประชุมแทน ในขณะที่สถานการณ์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ พยายามแข่งขันกันเข้ามามีอิทธิพลในภูมิภาคอาเซียน การประชุมในครั้งนี้ จึงเป็นโอกาสให้ประธานาธิบดี หลี่เค่อ ฉีแยงได้แสดงบทบาทได้อย่างโดดเด่น ซึ่งที่ผ่านมาจีนได้ให้ความสำคัญ

ต่ออาเซียนอย่างมาก และไม่เคยมพลาดการประชุมอาเซียนตั้งแต่ปี ๑๙๙๗ อย่างไรก็ตาม หลายฝ่ายยังมองว่าไม่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสหรัฐฯ เพราะผู้แทนจากทุก ๆ ประเทศที่มาต่างก็มีความสำคัญที่เท่าเทียมกัน และแต่ละประเทศก็ได้กำหนดวาระที่จะนำมาใช้ในการประชุมไว้ล่วงหน้าแล้ว

มุมมองต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านเศรษฐกิจ สภาพการจ้างงานในอาเซียน ยังคงประสบปัญหาการใช้แรงงานเด็กหรือเยาวชนที่ถูกบังคับให้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัย หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดังนั้นความท้าทายของอาเซียนในปัจจุบันจึงไม่ใช่แค่การสร้างงาน แต่ยังรวมถึงงานที่คำนึงถึงศักดิ์ศรี รวมทั้งมีการจ่ายค่าตอบแทนและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม ซึ่งปฏิญญา ว่าด้วยการประกอบการและจ้างงานของเยาวชน จะช่วยผลักดันให้ชาติสมาชิกปรับปรุงยกระดับมาตรฐานของสถานประกอบการและการจ้างงาน ตลอดจนมาตรฐานค่าตอบแทน รวมทั้งสอดคล้องกับการเปิดเสรีทางการค้าและบริการ การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีที่จะส่งผลให้แรงงานของอาเซียนสามารถพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้

ด้านการเมืองและความมั่นคง ปฏิญญา ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติจะช่วยส่งเสริมความร่วมมืออย่างบูรณาการในด้านการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ (Humanitarian Assistance and Disaster Relief : HADR) ร่วมกันมากยิ่งขึ้น ส่วนปฏิญญา ว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารจะเป็นกรอบความร่วมมือที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะเผชิญกับความไม่มั่นคงทางอาหาร (Food Insecurity) ของภูมิภาคที่ต้องได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง และภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งล้วนส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง นอกจากนี้ ยังมีบางประเทศที่มีปัจจัยภายในเสี่ยงกับความไม่มั่นคงทางอาหาร เช่น สิงคโปร์ เนื่องจากเป็นประเทศที่ไม่มีพื้นที่เกษตรกรรม ดังนั้นปฏิญญา ว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารดังกล่าวจะทำให้อาเซียนหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคงทางอาหารมากขึ้น และร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มผลผลิตในภาคเกษตร การสร้างความร่วมมือในด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า อีกทั้งต้องร่วมมือกันเจรจากับประเทศคู่ค้าขนาดใหญ่ เช่น จีน อินเดีย เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองในการค้าสินค้าเกษตรร่วมกันอย่างเหมาะสม

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ปฏิญญา ว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของมาตรการการคุ้มครองทางสังคม จะช่วยให้ประชากรในอาเซียน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

และได้รับการพัฒนาในทุกด้าน เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย การจัดระบบบริการด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและควบคุมโรค เป็นต้น ซึ่งปฏิญญา ดังกล่าวจะช่วยให้ประชาชนในอาเซียนได้รับมาตรการการคุ้มครองทางสังคมที่ใกล้เคียงกัน

มุมมองและประเด็นที่กระทบต่อไทย

ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการจ้างงานของเยาวชนไทย ได้แก่ การมีทักษะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือผู้ประกอบการ ดังนั้นภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของเยาวชนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน เช่น การจัดโครงการอบรมและฝึกทักษะต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาผู้ประกอบการในยกระดับมาตรฐานการจ้างงานและการจัดสถานประกอบการ

ด้านการเมืองและความมั่นคง ไทยสามารถแสดงบทบาทหน้าในประเด็นของความมั่นคงทางอาหารได้เนื่องจากมีขีดความสามารถสูงในด้านการผลิตอาหาร อย่างไรก็ตามรัฐบาลควรมีนโยบายแก้ปัญหาในด้านการไม่มีอาหารสำหรับบริโภคอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ต่ำ รวมทั้งให้ความสำคัญกับระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤตอย่างจริงจัง

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ๗ สาขาอาชีพตามข้อตกลงของอาเซียน อาจส่งผลให้แรงงานฝีมือในอาชีพเหล่านี้ไหลออกจากไทย ในขณะเดียวกัน มีแนวโน้มที่แรงงานไร้ฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านจะเข้ามาทำงานในไทยมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น การค้ามนุษย์ โรคอุบัติใหม่ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น การที่รัฐบาลไทยต้องรับภาระในการจัดสวัสดิการให้กับแรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการจัดสรรทรัพยากรและการแย่งชิงทรัพยากร รัฐบาลไทยต้องให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิมนุษยชนมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

แนวทางในอนาคตของอาเซียน

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนในครั้งนี้ เป็นอีกก้าวหนึ่งของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ ซึ่งการบรรลุข้อตกลงและร่วมลงนามในปฏิญญา ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความก้าวหน้าของประชาคมอาเซียน แต่สิ่งที่สำคัญมากกว่าคือ การนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งแนวทางสำหรับอาเซียนในอนาคตนับจากนี้ต่อไป ประเทศสมาชิกจะต้องนำข้อตกลงอาเซียนไปสู่การปฏิบัติและความสำคัญต่อผลประโยชน์ของอาเซียนควบคู่กับผลประโยชน์ของประเทศ จึงจะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนของอาเซียนและสร้างความเข้มแข็งให้กับภูมิภาค

อ้างอิง

* การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๒๓ . www.mfa.go.th.